

Gáspár B. Árpád

ALAGÚT

Gyilkosság történt?

Badarság. Kiesett a vonatból.

Az alagútban?

Igen. Hosszú história.

Hova utazott?

Mondom, hosszú história. Sehova nem utazott. Már hogy...

Az igazgatót gyanúsították. Sokan még most is...

Hivatalosan nem.

De az igazgató felesége, ahogy én hallottam...

Igen. Az igazgató felesége ott várta őt az alagúton túli állomáson.

Szóval szerelmi találka.

Mondjuk.

Igaz, hogy először ő udvarolt neki, aztán az igazgató lecsapta a kezéről, és feleségül vette azt a kolléganőtöket?

Így nem igaz. Ő riasztotta el magától azt a fiatal kolléganőt. Az akkor került hozzánk az egyetemről. Szép volt, szerény, és a fél tanári kar szerelmes volt belé.

Azt mondd, hogy kezdődött valami közöttük, és ő elriasztotta magától?

Volt neki egy otromba történetecskéje. Mi már hallottuk tőle. Osztatlan sikert aratott vele: a kétértelmű, durván szellemeskedő megjegyzések, rájátszások özönét. Tudod, hogy van egy tanári karban. Mintha a diákok szabadszájúsága megfertőzne minket is. Hogy miről szólt? Rögeszme. És még ennek is silány. Keresett valakit azon a vonaton. Mindig ugyanazon a vonaton, abban a három kilométeres, hosszú alagútban.

A sötétben?

Nem tudom. Az alagútban, meg előtte, meg utána. Nem tudom. Utolsó éves egyetemista volt, vakációra jött haza, és találkozott vele.

Kivel?

Azt ő sem tudta. Egyszer és többet soha.

Ezért látták olyan gyakran azon a vonaton?

Igen. Kereste. Az állomásokon, a lépcsőkön. Nem a vonat lépcsőin. Te nem ismered azt a pályaszakaszt. A hegyek oldalában kanyarodik. Viaduktok, alagutak. A házak meg mélyen a völgyben. Széles falépcsők vezetnek fel az állomásokhoz. Lent templomtornyok, egy-egy fűrésztelep és sötétbarnára cserzett faházak. És hegyek, bércevo-nulatok egymás mögött, hátul a legmagasabbikkal, a Radnaival. A közeli hegyek világos- és sötétzöldek: bükkösök, fenyvesek; a láthatárt lezárók meg sötétkékek, és sziklás csúcsuk meg-megcsillan a napfényben. Erdők és krumpliföldek és hegyi kaszálók. Keskeny, hosszú parcellák a meredek oldalakban egy-egy hegyi tanyával. És szénasorok. Nem kalangyába rakják. Ágafák sorára terítik lihán, hogy a hűvös nyárban gyorsan száradjon. Itt-ott kőrakások, szikladarabok: mezsgyejelek. Ebben a lekaszált, erdők keretezte tájban van valami ünnep előtti várakozás: megmosdottság, fésültség. Mint egy parasztleány frissen mosott orcája, szorosan hátrafésült hajjal. A kaszálókon

a széles mozdulattal vágott rendek csíkjai olyanok, mint falusi borbély nyírógépeinek nyoma a kopasz gyerekefejen.

A faluból jött, a lépcsőkön?

Így mesélte ő. Úgy kellett kihúzni belőle a szavakat. Mondta is volna, meg nem is. A mozdony már indulást füttyült hosszan, az a leány meg kétségbeesetten, kacagva igyekezett fel a lépcsőkön. Kezét lehúzta a bőrönd. Ő az ablaknál ült. Egy kéz meglökte. Leugrott a vonatról, integetett a tábláját emelő forgalmistának, és szaladt a leány elébe. Megragadta szótlanul a bőröndjét, és vissza, fel azokon a lépcsőkön. Elkapták az utolsó kocsi. Izzadtan, kipirultan lehuppantak a harmadosztályú kocsifapadjára. Lihegték, és akkor először egymásra néztek. Kacagni kezdtek. Így mesélte ő: kacagni kezdtünk a másokra önfeledten, szívünkben, lelkünkben, mintha nagyon-nagyon régen ismertük volna egymást, és most váratlanul találkoztunk. Nem hahota volt. Vidámságunknak inkább visszafojtott, mint hangos önfeledtsége.

Aztán?

Ez az. Aztán. Nézték egymást. Nem csevegtek, még be sem mutatkoztak, mintha mindez felesleges lett volna. Csak nézték egymást, és szemük, szájuk, mindenük mosolygott. És előrehajoltak a padon, hogy közelebből lássák egymást. Mondom, mint akik régen ismerik egymást, csak sokáig nem találkoztak. Az a leány vele egykorú lehetett. Tanítónő vagy hivatalnoknő a fatelepről. A ruhája után. Szőke, dús haját szorosán hátrafésülte, és egy szalag tartotta a homloka felett, akár az iskolásokét. Széles, erős arca volt és kék szeme. Csak ilyen banalitásokat tudott mondani róla. És azt minden alkalomkor, mintha nagyon fontos volna, hogy egészséges, piros arcán apró szeplők világítottak. És ezek a szeplők is kacagtak. A szaladás, a kapkodás melegtől megnyílt a gallérja, a blúza, és alóluk reákacagott nyakának, vállának érintetlen fehérsége. Igen, nézték egymást, belefeledkeztek ebbe, és már maga sem tudja, hogy némán vagy hangosan kacagtak, csak azt, hogy egész lényükkel. Közelebb hajoltak, a térdük összeért, és azon kapták magukat, hogy fogják egymás kezét. Nem egyszerűen fogják, hanem belekapaszkodnak a másikba, és gyúrnák, akár gyerekek a hógolyót. Mondom, banális marhaságok. Mint az az állítása is, hogy ott, a vasúti kocsifapadján megmosdatták őket. Vagy csak őt? Már nem tudom. Érted? Ahogy valamikor az anyja szokta. Beállította nagy, zöld zománcos tárukba, és öntötte rá kancsóból a vizet. És ez a víz végigcsorgott rajta feje búbjától a talpáig. Kacagtak közelről egymás szemébe, és valami, valaki mosdatta őket, mintha egy lavórban álltak volna. Néha kancsó helyett meleg, nyári záport mondott. Kamaszos badarságok, igazodj el rajtuk. Nem tudta a másiktól, hogy kövér, sovány, alacsony, magas, honnan jön, hová megy, csak azt, hogy egészséges, erős arcán apró szeplők kacagtak, és megnyílt blúza alatt vakító, lágy fehérséggel ajándékozta meg őt.

És az alagútban? Ott sötét volt.

Totális marhaság, nem is tudom.

Mit?

Sokan megbotránkoztak, fel is jelentették.

Az igazgató?

Mások is. Csak nem tudták megindokolni szavakban a felháborodásukat, sem idézve, sem körülírva a hallottakat.

Nem értem.

Mit?

Hogy mit csináltak az alagútban.

Azt hiszed, hogy tudom. Koromsötét volt, mesélte ő, élesen csattogtak a vonat kerekei, visszhangozta az alagút fala a csattogásukat, és a kocsi velük együtt hol jobbra, hol balra dőlt a kanyarokban. De mindez, mondta ő, nem vele történt, valaki mással s valahol távol, bár ő tudott róla, mert őt nyelte el a boldog megsemmisülés. Ezt mindig így mondta, és mindig helyesbített: ahogy a magok elsüllyednek a melegágyban, és megsemmisülnek. Nem volt ő, és nem voltam én, és nem volt múlt, jelen, jövő, csak az az alagút, amely befogadott bennünket, elnyelt, és valahol távol a kerek csattogása, a vad robogás, ami csak felerősítette mindentől védett boldogságunkat.

Ez botránkoztatja meg a többieket?

Nem tudom. Volt valami a szavaiban, amitől én is... és tudod, hogy mi a furcsa?

Mi?

Az az alagút pontosan háromezer-nyolcszáznegyven méter hosszú. A vonat legalább hatvan kilométeres sebességgel ment lefelé a lejtőn. Tehát három és fél percet lehettek az alagútban.

És?

Nem érted? Ő végtelen hosszú időről hantázott nekünk, az öröklét egy darabjáról. Fenomenális hülyeség. Az öröklétnek van darabja.

De csak vége lett annak az alagútnak?

Igen. Ők az ablaknál álltak, arcukba csapott a friss szél, a fenyvesek, a hegyek levegője, a lekaszált fű, a száradó széna illata, és ők nem szóltak továbbra sem egy szót egymáshoz. Átölelték egymás vállát, az arcuk összesimult, és engedték – így mondta –, hogy keresztülfolyjon rajtuk az a táj, az erdők rengetege, a mély völgyek elszórt házaikkal, hegyi tanyáikkal, a magas hegyek, amint képsoruk vonult a robogó vonattal szembe, felettük meg az égbolt nyugalmas boldogsága. Érted? Hogy keresztülfolyjon. És ők a nyugalom nagy köveiként feküdtek a mederben.

Ezzel ijesztette el magától azt az új kolléganőjüket?

Igen. Azaz... Ketten udvaroltak neki. Ő és az igazgató. Ő valahogy félszegen csinálta. Hogy mondjam? Mint egy esetlen mozgású medve. Néha egy ablakmélyedésben beszélgettek, néha elkísérte egy saroknyira, aztán szétrebbentek, mint akik megijedtek valamitől. És mindenki tudta, hogy néha felszáll arra a vonatra. Az igazgató világfi volt hozzá képest. Biztos fellépés, kifogástalan öltözködés, és nagyon értett a szóhoz. Szellemes volt, felkészült. Virágcsokrokkal, színházjeggyel, sima udvariassággal döngte körül. Megállapodott gondolkozású ember volt, szép karrier állott előtte. Az egész tanári kar megkönnyebbült, amikor megkérte a kezét.

És ő?

Ő? Vett két jegyet arra a vonatra.

Marha.

Igen. Át is helyeztette magát egy külvárosi iskolába, a hegyi lakók közé. Az igazgatónkat meg, akkor már felesége volt az a bájos, szerény kolléganőnk, felvitték a megyéhez, aztán egy fél évre rá már a tanügyi igazgatóság élére került. Megérdemelt karrier, senki sem irigyelte.

Hogyan kerültek megint össze?

Ezt nem tudja senki. Ő továbbra is vett néha jegyet arra a vonatra, addig az állomásig.

Megvolt mind a négy kereke?

Abból a külvárosi iskolából, az ő osztályából hárman bekerültek a tanulmányi verseny országos döntőjébe. Meghívása volt a pedagógiai főiskolára.

De a férj tudott a találkájukról.

Ha a veszedbe akarsz rohanni, akkor csak menj, ezt mondta a feleségének saját, jegyzőkönyvbe vett vallomása szerint.

De a felesége...

Igen. Ő feljelentette gyilkosság vádjával. Eltakarítom az utamból, mint egy tetűt – őszerinte ezt ordította többször az ura. Az nem emlékezett ilyesmire. Ő csak figyelmeztette a feleségét a következményekre.

Alibi?

Százhatvan kilométerre volt a tragédia színhelyétől. És semmi más nyom, összefüggés. A feleség is csak azt a fenyegetést ismételte. Idegszanatóriumba kellett beutalni. A férje intézte el. A nő három napig várt azon az állomáson, a tunelen túl, ahol azok a falépcsők ereszkednek le a faluba. Pedig akkor már tudta. Ki hallgat az ilyenekre?

Ne haragudj, de előkerült valamilyen nyaklánc, ezüstéremmel.

Rá egy évre. Abban a tunelen túli faluban. Összevissza beszéltek azok a gyerekek. Az utcán, a sárban találták, mások szerint meg a meszesgödörben. Nagy téglaházat épített akkor egy testvérpár. Az amuletten mésznyomok voltak.

A rendőrség megmutatta nektek is?

Nem emlékezett senki semmire. Hogy hordta-e a nyakában az a szerencsétlen tanár kollégánk vagy nem. Tudod, hogy van ilyenkor. A holtak a holtakkal, az élők az élőkkel. Megyei tanügyi igazgató. Százak, ezrek sorsa a kezében.

Mi volt azon az érmén? Állítólag attól a lánytól kapta.

Egy női alak emelkedett ki a tengerből. Görög istennő vagy ilyesmi.

Aphrodité?

Lehet. De kit érdekel már ez? Azt az idegbomlott tanárnőt? Minden héten felül arra a vonatra, és gubbaszt egy sarokban, addig a tunelen túli állomásig meg vissza. Még jegyet sem kérnek tőle a vasutasok.